
IMPORTÀNCIA RELATIVA DE LES PLAGUES DE LA CARXOFA A CATALUNYA

J. Isart (Doctor Enginyer Agrònom)

M. Guerrero (Biòloga)

F. del Campo (Biòleg)

(Lab. d'Entomologia Ecològica, I.Q.B.O., C.S.I.C., Barcelona)

RESUM

En aquesta nota hom fa un recull de les observacions dutes a terme sobre les plagues de la carxofa en els darrers anys, i es compara l'existència de determinades espècies perjudicials entre la regió central d'Espanya i Catalunya, assenyalant la importància que tenen en ambdues àrees. S'arriba a la conclusió que, no solament en aquests indrets sinó arreu on es cultiva la carxofa, les principals plagues en aquests moments són el riquer o barrinador (*Hydraecia xanthenes*) i alguns altres lepidòpters més esporàdics, així com els pugons, els cargols i els cargolins. Determinats anys i segons les condicions climàtiques, a Catalunya, també poden ésser importants els atacs del Cleonus (*Pseudocleonus grammicus*) i de mosca o submarí (*Agromyza apfelbeckii*); també el petit talpó (*Pitymys duodecimcostatus*).

RESUMEN

En esta nota presentamos un conjunto de observaciones realizadas sobre las plagas de la alcachofa en estos últimos años; se comprueba la existencia de determinadas especies perjudiciales entre la región central de España y Cataluña, indicando la importancia que tienen en dichas áreas. La conclusión es que no solamente en estas áreas sino en donde se cultiva alcachofa, las plagas son, en estos momentos, *Hydraecia xanthenes* y otros lepidópteros cuya presencia es más esporádica, como pulgones y caracoles. Dependiendo de las condiciones climáticas en Cataluña pueden ser importantes los ataques de *Pseudocleonus grammicus* y de *Agromyza apfelbekii*; también los del topillo *Pitymys duodecimcostatus*.

SUMMARY

In this paper the researches about the relative importance of the artichoke-pests in Spain are given, two areas, one in central region and another in NE. Spain (Catalonia) have been compared. The most important pests are *Hydraecia xanthenes* (artichoke moth), the snails ant the aphids. On the other hand *Agromyza apfelbecki* (Dipt. Agromyzidae), *Pseudocleonus grammicus* (Coleop. Curculionidae) (only in Catalonia), and *Pitymys duodecimcostatus* are presents and they can be a potencial pests according the climatic condicions of the year.

D'acord amb les observacions que portem fetes durant més de deu anys sobre l'entomofauna de la carxofa i altres animals que poden constituir plagues en aquest conreu, per a introduir-nos donem seguidament un quadre que compara les principals espècies trobades a la regió central d'Espanya i a Catalunya, segons la bibliografia (ANÒNIM, 1979; DOMÍNGUEZ, 1972; ISART, 1970) i les nostres pròpies observacions.

Espècies	Regió Central	Catalunya
Insectes-Coleòpters		
<i>Agriotes sp.</i>	+	+
<i>Amphimallon sp.</i>	+	+
<i>Anoxia sp.</i>	+	+
<i>A. Villosa</i> (F.)	+	-
<i>Apion carduorum</i> Kirby	+	+
<i>Atibous sp.</i>	+	+
<i>Cassida deflorata</i> Suffr.	+	+
<i>Lixus cardui</i> OI.	+	+
<i>L. elongatus</i> Goeze	+	-
<i>L. scolopax</i> Bob.	+	-
<i>Melolontha sp.</i>	+	+
<i>Pseudocleonus grammicus</i> (Panz).	-	+
Insectes-Lepidòpters		
<i>Agrotis sp.</i>	+	+
<i>Depressaria sp.</i>	-	+
<i>D. erinaceella</i> Stgr.	-	+
<i>Euxoa sp.</i>	+	+
<i>Heliothis armigera</i> (Hb.)	-	+
<i>H. peltigera</i> (Schiff.)	-	+
<i>Hydraecia xanthenes</i> (Germ.)	+	+
<i>Ostrinia nubilalis</i> (Hb.)	-	+
<i>Phlogophora meticulosa</i> (L.)	+	+
<i>Pyraemeis cardui</i> L.	+	+
<i>Scotia sp.</i>	+	+
<i>Spodoptera littoralis</i> (Boisd.)	-	+
Insectes-Dípters		
<i>Agromyza apfelbeckii</i> Strobl.	+	+
Insectes-Homòpters*		
<i>Aphis fabae</i> Scop.	+	+
<i>Brachycaydys cardui</i> (L.)	+	+
<i>Capitophorus eleagni</i> (del G.)	-	+
Miriàpodes		
<i>Blaniulus sp.</i>	+	+
<i>Iulus sp.</i>	+	+
Crustacis		
<i>Porcellio sp.</i>	+	+

Mol·luscs
Cargols i cargolins

+ +

Mamífers
Pitymys duodecimcostatus (De Selys L.)

+ +

- + Espècie trobada
- Espècie no trobada, al menys pel moment.
- * Espècies més importants (vegeu CAMPO et al., 1983)

De totes aquestes espècies destaquen per llur importància econòmica de forma continuada el lepidòpter *Hydraecia xanthenes* (Germ.), el ríquer o barrinador més comú, els pugons *Aphis fabae* Scop. i *Brachicaudus cardui* (L.) així com els cargols i cargolins. De totes maneres, i en determinades circumstàncies cal destacar els perjudicis que produueixen altres lepidòpters com *Heliothis*, *Phlogophora*, *Spodoptera* i *Ostrinia*, i també la mosca o submarí (*Agromyza*). Recentment, i des de fa uns cinc anys, també hem pogut constatar els danys produïts pel Cleonus (*Pseudocleonus grammicus* Panz.), sobre tot a la Comarca del Baix Llobregat, i darrerament també, segons informacions del Servei de Plagues d'Amposta, al Delta de l'Ebre. Els atacs de mosca són en realitat molt esporàdics. Sobre el conjunt dels lepidòpters, sobre el Cleonus i sobre la mosca s'està fent un estudi acurat de la biologia i ecologia a la Comarca del Baix Llobregat, ja que són espècies que en determinades condicions podrien ésser molt perjudicials per al conreu de la carxofa. El cas de *Pitymys duodecimcostatus* (De Selys Long.) no és greu, i afecta solament determinades plantacions algunes vegades.

En conclusió, hem de dir que les principals plagues de la carxofa que afecten de forma important el conreu són el ríquer ó barrinador, *Hydraecia xanthenes* i alguns lepidòpters més o menys esporàdics, els pugons i els cargols i cargolins, tenint en compte que segons quins anys podran causar estralls també el Cleonus, la mosca o submarí i el talpó comú (*Pitymys duodecimcostatus*).

BIBLIOGRAFIA

- ANÓNIMO (1979). El cultivo de la alcachofa en el Delta del Ebro. S.E.A., Amposta, 31 pàgs.
- CAMPO. F. del. GUERRERO, M. i ISART, J. (1983). Els pugons (*Homoptera, Aphidoidea*) de la carxofa (*Cynara scolymus L.*) a la Comarca del Baix Llobregat. Comunicació Jornada de la carxofa, Amposta.
- DOMINGUEZ, F. (1972). Plagas y enfermedades de las plantas cultivadas. (4^a ed.). Ed. Dossat, S.A., Madrid. 955 pàgs.
- ISART J. (1970). El Taladro de la alcachofa, *Hydraecia xanthenes* (Germar) y medios para combatirlo (Lep. Noctuidae). Graellsia, 25:317-324. Madrid.